

НАУКОВА РОБОТА

на конкурс

всеукраїнських студентських наукових робіт за темою:

***ВПЛИВ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ НА РОЛЬ
СТУДЕНТСЬКОГО САМОВРЯДУВАННЯ В СИСТЕМІ ВИЩОЇ ОСВІТИ
УКРАЇНИ***

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ I. СТУДЕНТСЬКЕ САМОВРЯДУВАННЯ	5
1.1. Поняття студентське самоврядування	5
1.2. Європейський союз студентів	8
1.3. Вплив органів студентського самоврядування на якість освіти	9
Висновки до I розділу	10
РОЗДІЛ II. АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ	12
2.1. Поняття академічна доброчесність	12
2.2. Кодекс академічної доброчесності	13
2.3. Проєкт сприяння академічній доброчесності в Україні– SAIU	15
Висновки до II розділу	15
РОЗДІЛ III. СТВОРЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОГО АГЕНТСТВА ІЗ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ	17
3.1. Національне агентства із забезпечення якості вищої освіти	17
3.2. Галузеві експертні ради	19
Висновки до III розділу	22
ВИСНОВКИ	24
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	

ВСТУП

Актуальність теми. Україна на сьогодні вже чітко визначилася з європейським вектором розвитку. Проте, одразу стати однією з провідних європейських країн не є задачею з легких, щоб отримати значні результати, потрібно визначитись з механізмами розвитку різних сфер та галузей. Саме тому, важливим та необхідним для нашої країни, в процесі європейської інтеграції, є вивчення досвіду країн Європи в різних сферах, в тому числі якості освіти та функціонування органів студентського самоврядування. Оскільки саме студентське самоврядування об'єднує молодь, яка є рушієм змін, які відбуваються на рівні закладу вищої освіти та країни загалом. Порівнюючи стан розвитку діяльності органів студентського самоврядування в Україні та Європі, можна дійти до висновку, що у європейських країнах більш партнерські відносини, а в Україні більш представницькі.

Питаннями студентського самоврядування займаються вітчизняні та зарубіжні вчені. Серед них: І. П. Аносов, Я. Я. Болюбаш, К. М. Левківський, В. М. Приходько, М. І. Приходько, М. Ф. Степко, В. Д. Шинкарук. Зарубіжний досвід функціонування та діяльності студентського самоврядування у закладах вищої освіти висвітлюють І. П. Аносов, Т. І. Бондар, Т. Б. Буяльська, В. М. Приходько, М. І. Приходько.

На сьогоднішній день є необхідність у розвитку наукових досліджень щодо розвитку та вдосконалення функціонування органів студентського самоврядування імплементуючи міжнародний досвід. Особливої актуальності у вирішенні цих завдань набуває вдосконалення організаційно-правового механізму діяльності студентського самоврядування та вироблення відповідних практичних рекомендацій, які забезпечать якісно новий рівень відповідальності закладів вищої освіти перед здобувачами вищої освіти.

Мета і завдання роботи. Метою дослідження є науково-теоретичне обґрунтування й засад формування інституту студентського самоврядування,

вплив на якість освіти студентами, імплементуючи досвід європейських країн.

Для досягнення зазначеної мети поставлено такі завдання:

- дослідити розвиток органів студентського самоврядування;
- розглянути особливості регулювання якості вищої освіти в Україні;
- здійснити аналіз імплементції досвіду європейських країн в системі освіти України;
- дослідити основні складові якості освіти та характерні проблеми розвитку;
- розглянути особливості закордонного досвіду у сфері діяльності органів студентського самоврядування та впливу їх на якість освіти;
- запропонувати напрями вдосконалення діяльності органів студентського самоврядування та освітніх процесів;
- обґрунтувати перспективу розвитку органів студентського самоврядування та залучення їх до освітніх процесів.

Об’єкт дослідження– процес забезпечення якісного навчання в Україні шляхом залучення органів студентського самоврядування .

Предмет дослідження– теоретичні основи й практичні рекомендації щодо розробки алгоритму дій з підвищення якості вищої освіти в Україні враховуючи європейський досвід.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що робота є комплексним науковим дослідженням механізму розвитку органів студентського самоврядування та їхню роль і вплив у покращенні якості вищої освіти в Україні.

РОЗДІЛ І. СТУДЕНТСЬКЕ САМОВРЯДУВАННЯ

1.1. Поняття студентське самоврядування

Розглядаючи поняття студентське самоврядування, потрібно розуміти, що таке самоврядування загалом. "Тлумачний словник сучасної української мови" дає означення самоврядуванню як "формі управління, за якого суспільство чи певна організація має право самостійно вирішувати питання внутрішнього керівництва". Відповідно можна зробити висновок, що студентське самоврядування - це участь студентів в управлінні закладом вищої освіти.

Студентське самоврядування - це форма самоорганізації студентів, механізм представництва й відстоювання своїх прав, можливість самореалізації та здобуття навичок управління.

В умовах прогресивного розвитку та створення інноваційних закладів вищої освіти важливе місце серед цих процесів посідає активна позиція студентства. Саме студентам тепер творити та зміцнювати фундамент сильної демократичної країни.

У закладах вищої освіти створюються органи студентського самоврядування, які сприяють розвитку особистості студента, формуванню у нього організаційних, управлінських та ораторських навичок.

Найбільш ефективними організаційними формами роботи студентського самоврядування, що забезпечують формування лідерських якостей студентів, можна вважати:

- форми співуправління (зустрічі студ самоврядувань з ректором ЗВО, захист програм і проєктів студентського самоврядування на вченій раді, створення банку даних про студентський контингент за показниками соціальної активності, оформлення соціального паспорту групи) ;

- форми реалізації управлінських повноважень (студрада, оргкомітет, старостат, рада факультету, рада групи, групові та факультетські збори щодо

висунення кандидатів в органи студентського самоврядування, президентський марафон) ;

- форми реалізації цільових функцій (пресцентр, студклуб, аспірантсько студентське наукове товариство, студентська служба безпеки, спорткомітет, профільні об'єднання на факультетах) ;

- форми підготовки студентського лідера (кураторська година, самопрезентація першокурсників, профільна зміна студентського активу) ;

- форми соціального партнерства (молодіжні громадські організації, молодіжний громадський рух, студентський форум молодіжної ініціативи);

- форми оцінки результативності самокерованої діяльності (доповідь Президента студради на вченій раді навчального закладу, підсумкове засідання студради, "круглий стіл", дебати, самозвіти, студентська пошта, студентський моніторинг) [6].

Важливим аспектом формування лідерських якостей є, саме, зацікавленість адміністрації та викладачів. Без підтримки та зворотного зв'язку колективу закладу вищої освіти успішне функціонування органів студентського самоврядування практично неможливе.

То хто ж він: студентський лідер? Це особистість, яка не боїться брати на себе відповідність за інших, людина яка досягає поставлених цілей, управлінець, можливо це той хто має амбітність.

На думку В.В.Ягоднікова – член групи, за яким вона визнає перевагу в статусі та надає право приймати рішення у важливих для неї ситуаціях; індивід, здатний виконувати основну роль в організації спільної діяльності і регулюванні взаємостосунків у групі; людина, яка завдяки своїм особистісним якостям, впливає на членів соціальної групи [4].

Саме в процесі роботи студентського самоврядування людині доводиться здійснювати комунікацію з незнайомими їй людьми в процесі такого спілкування формується один з основних якостей лідера – комунікація.

Одним з основних чинників керівника органів студентського самоврядування є самосвідомість лідерства. Стиль управління відіграє

важливу роль, враховуючи умови їх функціонування і поставлених завдань, які вони повинні виконувати.

В. Черчилль говорив, лідер повинен вміти добувати користь із найневигодніших ситуацій. І робота в органах студентського самоврядування дає можливість вирішувати питання, які зустрічаються на шляху керівника організації як стратегічно важливі завдання, без вирішення яких не можливо плідно впроваджувати політику самоврядної організації. Один з основних девізів лідера повинен бути « Ніколи не здавайтесь! Ніколи не здавайтесь, ніколи, ніколи, ніколи!» - Вінстон Черчіль.

В теперішній час наша країна потребує безумовно нового покоління лідерів зі стратегічним мисленням і здоровими амбіціями, неординарним баченням ситуації, впевненістю та бажанням досягти результату. Тому зараз дуже важливо розуміти, що представники органів студентського самоврядування, лідери, які очолюють їх, це майбутнє нашої країни: не байдужа до чужих проблем молодь, готова брати на себе відповідальність за вчинки інших, пропагувати та проводити роз'яснювальну роботу серед молоді щодо підтримки здорового способу життя і мають бажання розвивати українську культуру та мистецтво – це запорука розвитку здорового суспільства у майбутньому.

Практика та життєвий досвід показують, що саме ті студенти, які брали активну участь у роботі органів студентського самоврядування, навчаючись у виші, набули якостей конкурентоспроможних фахівців на ринку праці, компетентності, відповідальності, вільно володіють знаннями у межах обраної галузі, орієнтовані в суміжних областях діяльності, готові до постійного росту, соціальної та професійної мобільності [4] .

Таким чином, студентські об'єднання дають можливість реалізовувати інтереси, потреби, самовираження, самостійність, набувати нових суспільно корисних навиків, не передбачених лише аудиторним навчанням, і дають можливість кожному учаснику процесу стати лідером не лише організації, а і власного життя .

Ефективний лідер – це не одинока зірка, яка випромінює яскраве світло і поцарському дарує його людям. Істинні лідери розуміють, що вони самі теж є об'єктами управління: лідерство – процес двонапрямний [6].

Виникає певний парадокс: як не дивно першочергове завдання лідера полягає не в умінні керувати іншими людьми – перш за все він має пізнати себе і навчитися керувати собою [4].

1.2. Європейський союз студентів

Європейський студентський союз (EuropeanStudents' Union) є організацією, що об'єднує національні союзи студентів з 39 країн.

Національні союзи студентів відкриті для всіх студентів в їх країнах, незалежно від політичних переконань, релігії, етнічної чи культурної приналежності чи соціального становища. Члени ESU діють відповідно до демократичних принципів.

Мета ESU представляти і просувати освітні, соціальні, економічні та культурні інтереси студентів на європейському рівні по відношенню до всіх відповідних органів і зокрема Європейського Союзу, Групи супроводу Болонського процесу, Ради Європи та ЮНЕСКО. Через своїх членів, ESU представляє інтереси 11 мільйонів студентів в Європі. ESU працює для консолідації зусиль та ресурсів, підготовки та інформування представників національних об'єднань щодо політики в галузі вищої освіти на європейському рівні.

Єдиним повним членом Європейського союзу студентів з України є ГО «Українська асоціація студентів». Певний час кандидатом у члени був також Національний студентський союз, однак у 2015 році він був позбавлений цього статусу.

ГО «Українська асоціація студентів» є незалежним та демократичним національним об'єднанням студентів України. На добровільних засадах УАС об'єднує органи студентського самоврядування, студентські громадські

організації, що діють у закладах вищої освіти України, а також окремих активних студентів з метою захисту прав та представництва інтересів української студентської громади на національному й міжнародному рівнях[16].

ГО «Українська асоціація студентів» об'єднує 167 органів студентського самоврядування України, з них 125 університети, 42 коледжі.

Нині досвід європейських об'єднань імплементується в діяльність громадських організацій в Україні.

1.3. Вплив органів студентського самоврядування на якість освіти

Питання якості освіти найбільш актуальне у контексті освітньої реформи в Україні.

Наразі головним завданням для студентів, є вміння професійно відстоювати своє право на якісну освіту, беручи активну участь у розбудові внутрішньої та зовнішньої систем забезпечення якості. На інституційному рівні студенти мають вимагати створення системи зворотного зв'язку для того, щоб їхня думка щодо умов навчання, якості викладання, навчальної програми або курсу була почута. Більше того, результати студентських опитувань повинні бути опубліковані на офіційній сторінці закладу вищої освіти та безпосередньо впливати на подальший перебіг навчального процесу. Про участь членів студентського самоврядування у розбудові зовнішньої системи якості, тобто безпосереднє залучення студентів до роботи Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти можна вважати одним з показників впливу на якість освіти в Україні.

Існує багато переваг від діяльності органів студентського самоврядування, одна з таких це оптимізація навчального процесу в закладі вищої освіти. Це є соціалізація молоді, вироблення у молоді комунікативних, управлінських навичок, розвиток політичної культури.

Потрібно звернути увагу, що неможливо забезпечити розвиток діяльності органів студентського самоврядування за допомогою одних лише адміністративних методів. Адже самоврядування за своїм походженням є проявом власної ініціативи молоді. Тому завдання різних інституцій полягає в забезпеченні належних умов для реалізації різного роду ініціатив. В той же час керуючись юридичними постулатом про те, що законом мають врегульовуватися лише найважливіші суспільні відносини.

Саме студентська молодь завжди була в авангарді всіх соціальних перетворень та політичних рухів, а здебільшого ставала їх рушійною силою.

З метою покращення та оптимізації діяльності органів студентського самоврядування у закладах вищої освіти України потрібно вжити такі методи:

- Створення можливостей для аналізу процесів розвитку студентського самоврядування в Україні;
- імплементувати досвід країн Європейського союзу;
- надати студентському самоврядуванню належної правової, економічної, організаційної та інформаційної підтримки;
- підвищити рівень зацікавленості студентів суспільним життям закладу вищої освіти;
- спонукати адміністрацію закладів вищої освіти України до створення сприятливих умов розвитку особистості, атмосфери довіри студентів до викладачів і керівництва, належних матеріальних технічних умов для вільного самовиявлення студентів;

В Європі студенти беруть активну участь у забезпеченні якості вищої освіти та управлінні закладами вищої освіти, яке здійснюється, зокрема, через органи студентського самоврядування. Активна діяльність у студентському самоврядуванні сприяє формуванню у майбутніх фахівців лідерських якостей, що надто важливо для подолання негативних стереотипів, що сформувалися в суспільстві стосовно пасивності. Прагнення студентів бути єдиним цілісним колективом, мати високі морально правові

норми та цінності — це головний шлях до розвитку креативних, ініціативних та творчих фахівців-лідерів. Такі студенти беруть на себе відповідальність за свої дії, задовольняють свої потреби без збитків для інших людей, вони самостійні у прийнятті рішень, і, як правило, мають високий рівень професійної й правової культури.

РОЗДІЛ II. АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

2.1. Поняття академічна доброчесність

«Академічна доброчесність» поняття дуже широке, а проблема є досить актуальною. Воно включає в себе як духовні засади, так і етичні та моральні принципи, якими повинні керуватися усі учасники академічного середовища під час здійснення освітнього процесу [3].

Євроінтеграційні процеси в освітянському просторі України обумовлюють активізацію інноваційних тенденцій відповідності стандартам якості вищої освіти закордоном. Цим пояснюється необхідність реформування усіх ланок освіти й вищої, зокрема. На конкурентоспроможності українських фахівців вітчизняного й європейського ринків праці відчутно впливає якість підготовки професійних кадрів у вищій школі та відповідність дипломів європейським стандартам [1].

Якісна зміна системи вищої освіти вимагає розроблення нових підходів до навчання та викладання, утвердження чесності та етичних цінностей в освітньому процесі і науковій діяльності, створення нових механізмів побудови комунікації в закладах вищої освіти, що сприятиме формуванню високої академічної культури, носіями якої будуть науково-педагогічні і наукові працівники та здобувачі освіти [2].

Базовими принципами академічної доброчесності (за українським законодавством) є:

- самостійне виконання навчальних завдань та проведення наукових досліджень;
- посилення на джерела використаної інформації;
- дотримання норм законодавства та авторського права;
- надання достовірної інформації про результати наукової діяльності.

Незважаючи на повільний темп, впровадження механізмів регулювання порушення академічної доброчесності, проглядаються і позитивні зрушення. Академічна доброчесність поступово входить у життя вишів як аксіома, приймаються «Кодекси честі».

2.2. Кодекс академічної доброчесності

Досвід розвинених країн в розумінні системності підходів до боротьби з академічною недоброчесністю при здійсненні всіх видів освітньо-наукової діяльності у закладі вищої освіти свідчить про необхідність публічного визначення та прийняття принципів академічної доброчесності, що має стати основою для позитивної зміни суспільної свідомості та важливим кроком системного запровадження високих стандартів освітньо-наукової діяльності у закладі вищої освіти.

Кодекс академічної доброчесності повинен визначати загальноприйняті світовою спільнотою стандарти здійснення освітньо-наукової діяльності здобувачами вищої освіти, а також співробітниками закладу вищої освіти з дотриманням при цьому основних моральних і правових норм академічної поведінки.

Кодекс забезпечуватиме дотримання принципу нетерпимості («нульової толерантності») до порушень академічної доброчесності та етики академічних взаємовідносин.

При формуванні змісту Кодексу повинні бути враховані вимоги Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про авторське право і суміжні права», нормативно-правових актів Кабінету Міністрів України, чинних наказів і рекомендацій Міністерства освіти і науки України, Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти, іншої загальнодержавної нормативної бази.

Текст Кодексу повинен мати просвітницький, а не регуляторний характер. Кодекс також повинен враховувати надані пропозиції здобувачів

вищої освіти та співробітників закладу вищої освіти, які можуть нести суто вузькопрофесійний характер (наприклад, для закладів вищої освіти медичного спрямування)[4].

2.3. Проєкт сприяння академічній доброчесності в Україні– SAIUP

Проєкт сприяння академічній доброчесності в Україні (Strengthening Academic Integrity in Ukraine Project – SAIUP) – ініціатива, спрямована на системні зміни в українській вищій освіті: підвищення якості, створення умов для реалізації найбільш обдарованих студентів, покращення іміджу українських університетів.

Проєкт розрахований на 4 роки – це дозволить охопити ціле покоління студентів-бакалаврів, починаючи з їх першого року навчання в університеті і закінчуючи отриманням дипломів бакалавра. Саме це покоління випускників повинно стати носієм нових цінностей у вищій освіті, в науці та в суспільстві загалом.

Проєкт матиме чотири основні напрямки діяльності: просвітницька кампанія, практичний навчальний курс в університетах, поширення міжнародних практик в українських університетах, робота над нормативною базою і регулятивними механізмами.

Академічна доброчесність дозволяє системі освіти залишатися дієвою, такою що справді дає знання та навички, а не лише документи про здобуття освіти. Країни з високим рівнем академічної доброчесності не мають такої проблеми як «визнання дипломів» – як правило, це успішні, економічно розвинені країни з високим рівнем освіти та науки[11].

Прояви академічної НЕдоброчесності – такі як списування, плагіат, корупція – не можуть бути визначальними для всієї системи освіти, зокрема вищої, оскільки вони руйнують її, перетворюючи навчальний процес на імітацію. Нечесність в освіті негативно впливає і на все суспільство, і на кожного окремого індивіда, адже створює систему в якій неможливо

досягнути успіху чесним шляхом, а таке суспільство/країна не можуть бути успішними в довготривалій перспективі[5].

Євроінтеграційні процеси в освітянському просторі України обумовлюють активізацію інноваційних тенденцій відповідності стандартам якості вищої освіти закордоном. Цим пояснюється необхідність реформування усіх ланок освіти й вищої, зокрема. На конкурентноспроможність українських фахівців вітчизняного та європейського ринків праці відчутно впливає якість підготовки професійних кадрів у вищій школі та відповідність дипломів європейським стандартам .

Якісна зміна системи вищої освіти вимагає розроблення нових підходів до навчання та викладання, утвердження чесності та етичних цінностей в освітньому процесі і науковій діяльності, створення нових механізмів побудови комунікації в закладах вищої освіти, що сприятиме формуванню високої академічної культури, носіями якої будуть науково-педагогічні і наукові працівники та здобувачі освіти [5].

Академічна доброчесність є орієнтиром для досягнення успіху в науково освітянській діяльності та являється дієвим інструментом забезпечення і посилення якості освіти у закладах освіти.

Якщо студенти подають роботу, яка не є їхньою власною, це ставить під сумнів справедливість самого процесу оцінювання, обґрунтованість набутої кваліфікації – зокрема через некоректність отриманих документів про знання, уміння і навички – і ставить під загрозу репутацію вищої освіти . Виникають потенційно серйозні наслідки для суспільства, якщо особи, які помилково претендують на володіння компетенцією через отримання академічного диплому з використанням шахрайства, починають працювати за нібито набутою професією.

За останні три роки тема академічної доброчесності в Україні встигла пройти шлях від повної новизни до певного визнання освітньою і науковою спільнотою. Про останнє свідчать як конкретні дії університетів із прийняття кодексів академічної етики й передплати на «антиплагіатні» комп'ютерні

системи, так і прописування змісту, складових академічної доброчесності, видів її порушення (зокрема надане визначення академічному плагіатові) й варіантів відповідних санкцій у статті 42 нової редакції Закону України «Про освіту»[8].

РОЗДІЛ III. СТВОРЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОГО АГЕНТСТВА ІЗ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

3.1. Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти

Забезпечення якості вищої освіти є вимогою сучасності, ключовим принципом Болонської декларації та незаперечним пріоритетом для академічної спільноти і державної освітньої політики країн Європи та інших розвинених країн світу. На жаль, Україна не є лідером у сфері забезпечення якості вищої освіти, у країні спостерігаються процеси деградації окремих закладів вищої освіти, прояви академічної недоброчесності, надання неякісних освітніх послуг, відсутність взаємодії та довіри між стейкхолдерами.

Рушійною силою забезпечення якості вищої освіти має стати Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти, яке є незалежним постійно діючим колегіальним органом і створення якого передбачено Законом України “Про вищу освіту” 2014 року.

Перший склад Національного агентства було обрано у 2015 році, проте через цілу низку причин він так і не почав свою роботу. У 2018 році відбулося “перезавантаження” Національного агентства – Законом України “Про освіту” 2017 року були змінені принципи обрання членів Агентства, новий склад був обраний міжнародною конкурсною комісією та затверджений Кабінетом Міністрів України у грудні 2018 року, у січні-лютому 2019 року був обраний і затверджений Кабінетом Міністрів України керівний склад Агентства. Наприкінці лютого 2019 року Національне агентство офіційно розпочало свою діяльність, обрало Голову Секретаріату і приступило до відбору та призначення його працівників.

Місією Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти – є стати каталізатором позитивних змін у вищій освіті та формування культури її якості.

Сьогодні Національне агентство набуває спроможності реалізовувати державну політику в сфері вищої освіти, протистояти сучасним викликам та стати каталізатором змін у вищій освіти України з метою формування культури її якості.

Стратегічні цілі Національного агентства реалізуються за трьома головними напрямками:

1. Якість освітніх послуг

- Гарантування якості освітніх програм через впровадження ефективної процедури їх акредитації та вимогливого ставлення до процедур Агентства та діяльності закладів вищої освіти;

- сприяння функціонуванню внутрішніх систем забезпечення якості освіти у закладах вищої освіти шляхом реалізації консультативно-інформаційної діяльності та бенчмаркінг у локальних систем якості;

- погодження стандартів та розробка критеріїв забезпечення якості вищої освіти на основі передових світових і національних практик.

2. Визнання якості наукових результатів

- формування політики доброчесності наукових досліджень через впровадження прозорих і ефективних процедур, нетерпимість до проявів псевдонауки;

- запровадження процедур атестації наукових кадрів, які відповідають кращим європейським стандартам;

- акредитація спеціалізованих вчених рад на підставі розробленого положення та моніторинг їх діяльності.

3. Забезпечення системного впливу діяльності Національного агентства

- моніторинг та аналіз результатів діяльності закладів вищої освіти щодо забезпечення якості освіти через проведення акредитаційних процедур і атестації наукових кадрів;

- сприяння інтеграції системи вищої освіти України в світовий освітній та науковий простір шляхом встановлення партнерських стосунків з іноземними агентствами забезпечення якості, заохочення закладів вищої

освіти до міжнародної співпраці та визнання освітніх і наукових ступенів здобутих в іноземних ЗВО;

- забезпечення ефективної взаємодії у сфері забезпечення якості вищої освіти між усіма стейкхолдерами через взаємоповагу у відносинах, відновлення довіри, забезпечення відкритості у спілкуванні;

- стимулювання участі українських закладів вищої освіти в міжнародних освітньо-наукових рейтингах на основі запровадження нових якісних критеріїв;

- використання кращих світових практик при повазі до національної освітньої традиції;

- формування власної позитивної репутації через довіру учасників освітнього процесу та стейкхолдерів до Агентства[15].

3.2. Галузеві експертні ради

Галузеві експертні ради Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти є постійними органами Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти.

Галузеві експертні ради:

- 1) у порядку, встановленому Положенням про акредитацію освітніх програм, готують експертний висновок щодо можливості акредитації освітньої програми і подають його на розгляд Національному агентству;

- 2) готують пропозиції щодо вдосконалення вимог до системи забезпечення якості вищої освіти, критеріїв оцінки якості освітніх програм та освітньої діяльності закладів вищої освіти і подають їх на розгляд Національному агентству;

- 3) беруть участь у погодженні стандартів вищої освіти у порядку, встановленому Національним агентством, формують пропозиції щодо вдосконалення стандартів вищої освіти за відповідною галуззю знань і

подають їх на розгляд Науково-методичній раді центрального органу виконавчої влади у сфері освіти і науки;

4) забезпечують взаємодію Національного агентства з представниками закладів вищої освіти, організацій та об'єднань роботодавців, професійних асоціацій, національного об'єднання студентів, інших стейкхолдерів з питань, віднесених до їх компетенції;

5) беруть участь у проведенні досліджень з питань якості вищої освіти та освітньої діяльності;

6) розробляють рекомендації для закладів вищої освіти щодо вдосконалення якості освітніх програм в межах відповідних галузей;

7) беруть участь в організації та проведенні конференцій, семінарів, інших заходів з питань забезпечення якості вищої освіти, які проводяться Національним агентством;

8) беруть участь у підготовці доповіді про якість вищої освіти в Україні, звіту про діяльність Національного агентства;

9) мають право залучати до своєї діяльності міжнародних експертів;

10) здійснюють інші повноваження, передбачені чинним законодавством [15]

На даний час є 29 галузевих експертних рад, в 28 з яких входить по 1 студенту від спеціальності. Саме на прикладі роботи даних рад, можна побачити вплив студентів на якість вищої освіти в Україні. Представники студентства здебільшого є членами студентського самоврядування свого закладу вищої освіти.

Що таке якість освіти? Відповідно до Закону України «Про освіту», якість освіти — це відповідність результатів навчання вимогам, встановленим законодавством, відповідним стандартом освіти та договором щодо надання освітніх послуг.

Якість освітньої діяльності — це рівень організації, забезпечення та реалізації освітнього процесу, що гарантує здобуття особами якісної освіти та

відповідає вимогам, встановленим законодавством або договором про надання освітніх послуг.

Якість освіти — це суспільна характеристика, а не предмет змагання чи політичний аргумент в оцінюванні розвитку держави на конкретному етапі її становлення. Тому суб'єкти освітнього процесу по-різному оцінюють його якість. Це:

- суспільний ідеал освіченості людини;
- процес організації навчання і виховання;
- результат навчальної діяльності;
- критерій функціонування освітньої системи.

Зокрема, як політична категорія якість освіти акумулює засади освітньої політики держави на певному етапі її розвитку й ключові стратегічні лінії розвитку національної системи освіти в контексті світових тенденцій.

Як соціальна категорія якість освіти визначає суспільні ідеали освіченості та окреслює загальну мету освіти, що законодавчо визначені й нормативно закріплені в державних стандартах освіти.

Як категорія управління вона визначає стратегії впливу на певні показники функціонування системи освіти й обирає можливі напрями змін та розвитку.

Як педагогічна категорія якість освіти є квінтесенцією сутності поняття, процедур діагностування та аналізу явищ і властивостей суб'єктів освітнього процесу. У цьому сенсі вона повинна відповідати: особистісній та суспільній меті освіти; політичній стратегії розвитку в контексті вітчизняних і світових тенденцій; закономірностям менеджменту освіти на всіх рівнях управління — державному, регіональному, муніципальному, інституційному (локальному), особистісному тощо.

Моніторинг в освіті — це системна процедура, яка не обмежується лише контролем. Його мета полягає не лише у відстеженні стану певного

суб'єкта освітньої діяльності, а й націлена на з'ясування чинників його розвитку, зміни стану освіти тощо.

Водночас вивчення стану функціонування певного об'єкта дослідження — не мета, а лише передумова вибору стратегії змін, необхідних для розвитку цього об'єкта та пошуку способів реалізації такої стратегії.

Соціальна сутність освітнього моніторингу полягає в тому, що він, поєднуючи принципи управління системою із загальнопедагогічними принципами функціонування освітньої системи, є педагогічною та управлінською категорією.

Право учасників освітнього процесу як безпосередньо, так і через органи студентського самоврядування, колективно вирішувати питання організації та забезпечення освітнього процесу в закладі освіти, захисту їхніх прав та інтересів, організації дозвілля та оздоровлення, участі у громадському нагляді (контролі) та в управлінні закладом вищої освіти у межах повноважень, визначених законом та установчими документами закладу освіти[9].

ВИСНОВКИ

За результатами проведеного дослідження, у науковій роботі здійснено аналіз основних складових підвищення якості та удосконалення вищої освіти шляхом впливу студентського самоврядування. Дослідження проводилось на основі статистичних даних, розміщених на офіційних сайтах.

Головна функція самоврядування в процесі впливу на якість вищої освіти полягає в залученні їх до свідомої систематичної участі в управлінні шляхом створення працездатних керівних органів колективу, розподілу між його членами прав та обов'язків, розвитку самостійності та організаторських навичок, уміння виступати з ініціативами, приймати рішення та нести за них відповідальність, принципово відстоювати свої думки, давати об'єктивні оцінки конкретних справ.

Значення розвитку студентського самоврядування для формування аксіологічної компоненти правової культури майбутніх фахівців полягає в тому, що воно: сприяє соціалізації особистості, бо допомагає відчувати складність соціально-правових відношень, формувати соціальну позицію, виявляти свої можливості у реалізації лідерських функцій, забезпечує виховання якостей, які необхідні для подолання складностей соціального життя, розвиває організаторські здібності студентів, збільшуючи кількість умілих організаторів, формує почуття відповідальності, виховує самостійність як рису людини, її ініціативність, розвиває відношення взаємної відповідальності, сприяє само активізації, здійсненню саморегулювання, самоконтролю, що забезпечує управління процесом розв'язання різноманітних завдань, зокрема й правового характеру.

Студентське самоврядування допомагає застосовувати на практиці знання, отримані під час навчання, вчить працювати в команді, визначати пріоритети, формувати стратегічні завдання і тактику їх виконання. Воно сприяє зростанню соціальної активності та відповідальності за доручену справу.

Наразі головним завданням для студентів, є вміти професійно відстоювати своє право на якісну освіту, беручи активну участь у розбудові внутрішньої та зовнішньої систем забезпечення якості. На інституційному рівні студенти мають вимагати створення системи зворотного зв'язку для того, щоб їхня думка щодо умов навчання, якості викладання, навчальної програми або курсу була почута. Більше того, результати студентських опитувань повинні бути опубліковані на офіційній сторінці закладу вищої освіти та безпосередньо впливати на подальший перебіг навчального процесу. Про участь членів студентського самоврядування у розбудові зовнішньої системи якості, тобто безпосереднє залучення студентів до роботи Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти можна вважати одним з показників впливу на якість освіти в Україні.

Існує багато переваг від діяльності органів студентського самоврядування, одна з таких це оптимізація навчального процесу в закладі вищої освіти. Це є соціалізація молоді, вироблення у молоді комунікативних, управлінських навичок, розвиток політичної культури.

Потрібно звернути увагу, що неможливо забезпечити розвиток діяльності органів студентського самоврядування за допомогою одних лише адміністративних методів. Адже самоврядування за своїм походженням є проявом власної ініціативи молоді. Тому завдання різних інституцій полягає в забезпеченні належних умов для реалізації різного роду ініціатив. В той же час керуючись юридичними постулатом про те, що законом мають врегульовуватися лише найважливіші суспільні відносини.

Саме студентська молодь завжди була в авангарді всіх соціальних перетворень та політичних рухів, а здебільшого ставала їх рушійною силою.

З метою покращення та оптимізації діяльності органів студентського самоврядування у закладах вищої освіти України потрібно вжити такі методи:

- Створення можливостей для аналізу процесів розвитку студентського самоврядування в Україні;

- імплементувати досвід країн Європейського союзу;
- надати студентському самоврядуванню належної правової, економічної, організаційної та інформаційної підтримки;
- підвищити рівень зацікавленості студентів суспільним життям закладу вищої освіти;
- спонукати адміністрацію закладів вищої освіти України до створення сприятливих умов розвитку особистості, атмосфери довіри студентів до викладачів і керівництва, належних матеріальних технічних умов для вільного самовиявлення студентів;

В Європі студенти беруть активну участь у забезпеченні якості вищої освіти та управлінні закладами вищої освіти, яке здійснюється, зокрема, через органи студентського самоврядування. Активна діяльність у студентському самоврядуванні сприяє формуванню у майбутніх фахівців лідерських якостей, що надто важливо для подолання негативних стереотипів, що сформувалися в суспільстві стосовно пасивності. Прагнення студентів бути єдиним цілісним колективом, мати високі морально правові норми та цінності — це головний шлях до розвитку креативних, ініціативних та творчих фахівців-лідерів. Такі студенти беруть на себе відповідальність за свої дії, задовольняють свої потреби без збитків для інших людей, вони самостійні у прийнятті рішень, і, як правило, мають високий рівень професійної й правової культури.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Академічна чесність як основа сталого розвитку університету / Міжнарод. благод. Фонд “Міжнарод. фонд. дослідж. освіт. політики”; за заг. ред. Т.В.Фінікова, А.Є.Артюхова – К.; Таксон, 2016. – 234 с. – Режим доступу:<https://drive.google.com/file/d/0ByePGdGpHh6Wa1NoR3g4S1FaWVE/view>
2. Бояцис Ричард. Резонансное лидерство: самосовершенствование и построение плодотворных взаимоотношений с людьми на основе активного сознания, оптимизма и эмпатии / Ричард Бояцис, Энни Макки. – М. : Альпина Бизнес Букс, 2007 – 10-12с.
3. Вежевич Т.Е. Педагогические условия развития лидерских качеств учащихся : дисс. ... канд.пед. наук : 13.00.01 / Т.Е. Вежевич. – Улан-Удэ, 2001 – 7-8с.
4. Гармаш С.А. Лідерські якості особистості керівника як запорука успіху / С.А. Гармаш, О.Е. Гашутіна // Управління інноваційними проєктами та об'єктами інтелектуальної власності. – 2009 – 37–44с.
5. Кодекс академічної доброчесності Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти. Режим доступу: <https://naqa.gov.ua/wp-content/uploads/2019/07/Кодекс-академічноїдоброчесності.pdf> (дата звернення – 15.10.2019 р.).
6. Мелкумян А. Студентське самоврядування як стратегічний ресурс побудови управлінської еліти / Мелкумян А. // Теорія і практика виховання лідерських якостей особистості у системі студентських самоврядних організацій : матеріали II Всеукр. студент. наук.-практ. конф., (Полтава, 23–25 квіт. 2010 р.)
7. Туркова Д. М. Психологічні, педагогічні та організаційні умови запровадження європейських стандартів підготовки майбутніх практичних психологів у системі вищої освіти України / Д. М. Туркова // Проблеми

сучасної психології. - 2014. - Вип. 25. - С. 518-529. - Режим доступу:
http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pspl_2014_25_43.

8. Щодо забезпечення академічної доброчесності у закладах вищої освіти/ Лист МОН № 1/9-565 від 26.10.17 року

9. Электронный ресурс:

<http://www.osvita.ua.com/2018/04/63688/>(дата відвідин : 06.01.2020)

10. Электронный ресурс:

<https://www.visnik.org/pdf/v2011-01-41-kovalenko.pdf>(дата відвідин : 06.01.2020)

11.Электронный ресурс:

<https://americancouncils.org.ua/programs/proekt-sprijannja-akademichnij-dobrochesnosti-v-ukraini-saiup/> (дата відвідин : 06.01.2020)

12.Электронный ресурс:

<https://saiup.org.ua/novyny/akademichna-dobrochesnist-rozvyvayemo-v-universytetah-i-shkolah-ukrayiny-since-2016/> (дата відвідин :07.01.2020)

13. .Электронный ресурс:

<https://www.skeptic.in.ua/promoting-integrity/> (дата відвідин :07.01.2020)

14. .Электронный ресурс:

<https://www.kmu.gov.ua/npas/248135125> (дата відвідин :07.01.2020)

15. .Электронный ресурс:

https://naqa.gov.ua/%d0%bc%d1%96%d1%81%d1%96%d1%8f-
%d1%82%d0%b0-
%d1%81%d1%82%d1%80%d0%b0%d1%82%d0%b5%d0%b3%d1%96%d1%8f
- (дата відвідин :07.01.2020)

16. .Электронный ресурс:

<https://openeurope.in.ua/subjects/uznayte-o-vozmozhnostyakh-programm-es-v-ukraine-11>(дата відвідин :07.01.2020)

